

**ZAMONAVIY MODA SANOATIDA EKOLOGIYANING O‘RNI VA
OMILLAR TA‘SIRI**

*Kamoliddin Behzod nomidagi
Milliy rassomlik va dizayn instituti
Libos dizayni kafedrası
katta o‘qituvchisi
Gulzoda Ernazarovna Umarova
gulzodaodiljonrayhona@gmail.com*

Annotatsiya: Maqolada, Moda sanoati bir vaqtning o'zida daromad olish bilan birga o'z iste'molchilariga biznes yuritish imkoniyatlarini beradi ammo bo' rivojlanishning salbiy tomonlari ham mavjudligi. Masalan atrof - muhit omillari. Kichik inshootlar, moda sanoatida ishlab chiqaruvchilar tomonidan yaratilgan tezkor moda liboslarning ekologiyaga zarari, davrning ijtimoiy talablari, ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarga muvofiq shakllangan ishlab chiqarish sanoatlari kengayishi, ishlab chiqarishning tobora kengayishiga va ekologiyaga zararining yanada kengayishiga sabab bo'lishi mumkinligi muallif tomonidan tahlil olib borilgan.

Kalit so‘zlar: moda sanoatida, ekologik toza material, dizayn, brend.

**РОЛЬ ЭКОЛОГИИ И ВЛИЯНИЕ ФАКТОРОВ В СОВРЕМЕННОЙ
ИНДУСТРИИ МОДЫ**

*Национальный институт
художества и дизайна
имени Камолитдина Бехзода
Кафедра дизайна одежды
старший преподаватель
Гулзода Умарова Эрнazarовна
gulzodaodiljonrayhona@gmail.com*

Аннотация: В статье индустрия моды предоставляет своим потребителям возможность вести бизнес, одновременно получая доход но быть что у разработки есть и недостатки. Например, факторы окружающей среды. Малые объекты, ущерб экологии от одежды быстрой моды, создаваемой производителями в индустрии моды, социальные требования эпохи, расширение производственных отраслей, сформированных в соответствии с социально-экономическими условиями, могут привести к постепенному расширению

производства и дальнейшему распространению на экологию, были проанализированы автором.

Ключевые слова: индустрия моды, экологически чистый материал, дизайн, бренд.

Bugungi kunda, har qanday yosh, jins vakillari uchun, tana tuzilishi uchun etnik kelib chiqishidan qat'iy nazar dizaynerlar tomonidan yaratilgan liboslarni tanlash imkoniyatlari kengayib bormoqda. Bu esa bizda kiyim - kechak ishlab chiqaradigan yoki tikadigan ko'plab sexlarning mavjudligi birinchi sabab bo'lsa, ushbu kasb yoki biznesni rivojlanishiga keyingi asosdir. Nechchi asrlardan buyon odamlar tana a'zolarini himoya qilish va xotirjam, erkin harakat qilishlari uchun kiyimga muhtoj bo'lganlar. Bu esa sanoat iste'molining rivojlanishiga olib kelgan.

Oziq-ovqat va moda doim bir-biriga mos ravishda o'sib rivojlanib keladi, chunki ularsiz omon qolish imkonsiz bo'lar edi. Tarixdan bilamizki ba'zi davrlarda, moda brendlari cheklangan va ko'p odamlar faqat ma'lum do'konlardan libos xarid qilishgan. Ammo hozirgi vaqtda libos tanlash uchun brend va ishlab chiqaruvchilarning ko'pligi bizni kiyinish me'yorimizni kengaytirishga undadi. Bitta iste'molchi o'nlab brendlarni yaxshi ko'rishi va shu brend liboslarini sotib olishi tabiiy holga aylangan; biz turli xil savdo nuqtalaridan turli brend mahsulotlarni sotib olamiz va bo' liboslarni aralashtirib, birlashtirib o'zimizning shaxsiy obrazimizni yaratamiz. Bo' esa moda sanoatidagi xilma-xillik va raqobat kuchayishiga asosiy sabab bo'lib hizmat qiladi.

Bir necha yil oldin sodir bo'lgan pandemiya butun dunyo bo'ylab biznesning barcha turlariga halokatli zarba berdi; moda sektori eng ko'p zarar ko'rganlar qatorida bo'ldi. Ko'p odamlar ishdan ayrilib, ommaviy kanallar yopilganligi sababli, sotuvlar eng past darajaga yetdi. Ushbu vaziyatdan foyda ko'rgan yagona moda yetkazib beruvchilari va elektron tijorat bilan shug'ullanganlar edi. Aholining aksariyati o'z uylarida karantinda bo'lgan bo'lsa-da, onlayn xarid qilish tobora ommalashib borayotgan modaga aylandi. Ko'pgina kichik kiyim-kechak do'konlari bankrot bo'ldi, boshqalari esa onlayn platformaga o'tish orqali o'zlarini ushlab turishga muvaffaq bo'lishdi. Ayniqsa AQShda tijorat sudlari va bankrotlik to'g'risidagi arizalar eng yuqori darajaga ko'tarildi.

Xarid qilish va kiyinish uslubimiz ko'p jihatdan bizning yaqin atrofimizga bog'liq. Turmush tarzi, shaxsiy imtiyozlar, iqlim, ijtimoiy tarmoqlar, ijtimoiy normalar, reklama, ommabop tendensiyalar va moliya bizning kiyim tanlashimizga ta'sir qiladi. Moda sanoati bir vaqtning o'zida daromad olish bilan birga o'z iste'molchilariga biznes yuritish imkoniyatlarini beradi ammo bo' rivojlanishning salbiy tomonlari ham mavjud. Masalan atrof - muhit omillari. Kichik inshootlar, moda sanoatida ishlab chiqaruvchilar tomonidan yaratilgan tezkor moda liboslarning ekologiyaga zarari juda

ham katta. Davrning ijtimoiy talablari, ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarga muvofiq shakllangan ishlab chiqarish sanoatlari kengayib bormoqda. Har bir inson o'ziga xos uslub tuyg'usiga ega, ammo moda brendlari keng auditoriyani jalb qiladigan mahsulotlarni ishlab chiqarishga e'tibor qaratib liboslar taqdim etilmoqda. Bo' esa ishlab chiqarishning tobora kengayishiga va ekologiyaga zararining yanada kengayishiga sabab bo'lmoqda. Ayniqsa odamlar arzonroq brendlarni tanlash tezkor moda yanada rivojlanishiga olib keldi. Ijtimoiy tadbirlar va yig'ilishlarning keskin qisqarishi esa yuqori darajadagi yuqori modaga talab kamayishiga sabab bo'ldi. Uyda ishlaydigan ishchi kuchining yuqori foizi tufayli katta va qulay kiyimlarga ehtiyoj ortdi. Ayniqsa pandemiya sababli moda sanoati niqoblarni zamonaviy aksessuarga aylantirish imkoniyatidan foydalandi. Pandemiya so'ng ham, hamma joyda turli xil dizayndagi, turli matodan, turli rangli tayyor niqoblarni topishimiz mumkin.

Texnologik taraqqiyot butun dunyo bo'ylab mavjud bo'lgan barcha sohalarga ta'sir ko'rsatdi. Texnologiyaning integratsiyasi moda biznesiga talab va taklifni yanada samarali boshqarish imkonini berdi. Mijozlar va mijozlar bilan aloqa yanada qulayroq bo'ldi; endi ishlab chiqaruvchilar va chakana sotuvchilar nima sotilayotgani haqida ko'proq ma'lumotga ega bo'la oladilar. Elektron tijorat savdoning o'sishiga yordam berdi, chunki ba'zi odamlar o'z uylaridan turib xarid qilishni afzal ko'rishdi. Ko'p odamlar kunlik bandligi, sog'lig'i yoki boshqa sabablarga ko'ra uydan chiqa olmaydilar, bozorlarga tashrif buyurolmaydilar; onlayn-do'konlar esa ularga eng qiziqarli tovarlarni taklif qiladi va hamma tovarlarni to'g'ridan-to'g'ri ostonalariiga yetkazib beradi. Onlayn ishlarning rivojlanishi, liboslar iste'molini ma'lum darajada kamayishiga olib keladi. Bo' esa ekologiyaga sanoatning salbiy ta'sirini ma'lum darajada kamayishiga sabab bo'ladi. Ekologik toza turmush tarzi kundan-kunga ommalashib bormoqda, chunki ko'proq odamlar sayyoradagi antropogen faoliyatning zararli ta'sirini tan olishmoqda. Global isish ko'p joylarda iqlimni o'zgartirdi va shu bilan maqbul moda tendensiyalariga ham ta'sirini ko'rsatdi. Sintetik kiyim materiallaridan tabiiy materiallarga o'tish juda atrof-muhitga katta ijobiy ta'sir etmoqda. Bo' fikr faollari va moda dizaynerlari biologik parchalanmaydigan sun'iy tolalardan qochishga undamoqdalar.

Asosiy adabiyotlar.

1. Greta Eagan, Wear No Evil: How to Change the World with Your
2. <https://www.bbc.com/russian/features-57322110>
3. Lucy Siegle, To Die For: Is Fashion Wearing Out the World? (London, 2011).
4. Usmanova, N. (2022). MODA SANOATIDA "ZERO WASTE" NING O'RNINI VA UNING O'ZIGA XOS KONSEPSIYASI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 1121-1129.
5. Гайсина, Р.Ш. «ZERO WASTE» КАК НАПРАВЛЕНИЕ БЕЗОТХОДНОГО ПРОИЗВОДСТВА ПРИ ПРОЕКТИРОВАНИИ ОДЕЖДЫ. 145-150.